

ไทรโลไบต์

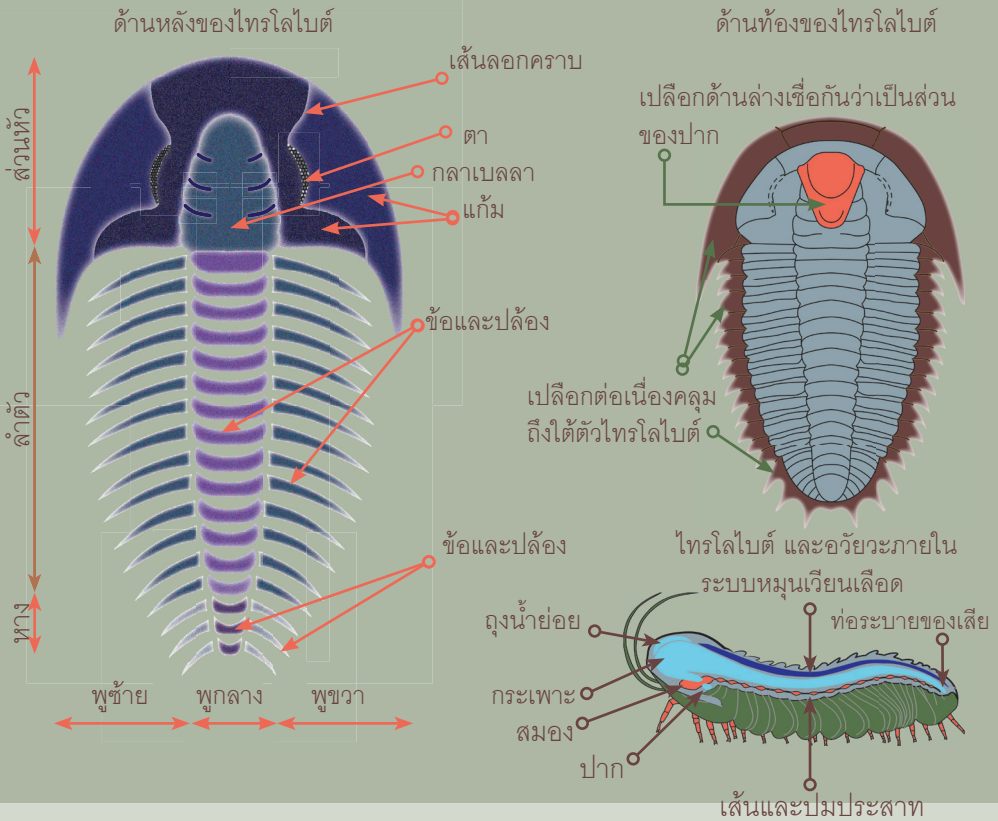
ไพล์ม: อาริโทรโพดา
ชั้น: ไทรโลไบตา

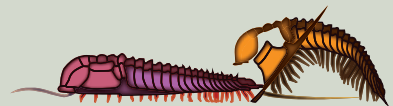
มีไทรโลไบต์ จะสูญพันธุ์ไปแล้ว แต่ปัจจุบันมีรายงานระบุถึงฟอสซิลไทรโลไบต์มากกว่า 20,000 สปีชีส์ ซากไทรโลไบต์ ร่วมกับฟูล่า และเหยื่อของมันที่เหลืออยู่ในชั้นหิน บอกถึงสภาพทะเลที่หลากหลายในอดีต ตั้งแต่ยุคแคมเบรียน ถึงยุคเพอร์เมียน

ไทรโลไบต์แม้มีขนาดเล็ก ความยาวโดยเฉลี่ย 2-3 เซนติเมตร แต่ในด้านนการเป็นฟอสซิลยอดนิยมของโลก ไทรโลไบต์ ติดอันดับสองรองจากไดโนเสาร์

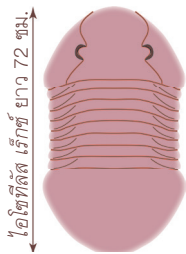
รูปร่างและลักษณะสำคัญของไทรโลไบต์

เช่นเดียวกับลูกหลานไทรโลไบต์ เช่น กุ้ง กิ้งกือ ตะขาบ ไทรโลไบต์ลอคคราบเมื่อรู้สึกว่า เกราะที่หุ้มตัวอยู่คับไป ช่วงไทรโลไบต์ลอคคราบเป็นช่วงที่มันอ่อนแอที่สุด

ไทรโลไบต์ส่วนใหญ่ส่วนมากมีลักษณะคล้ายกัน คือ มีส่วนหัว ลำตัว และหาง แต่ ชื่อ "ไทรโลไบต์" ไม่ได้มาจากลักษณะดังกล่าว ชื่อ "ไทรโลไบต์" มาจากลักษณะ 3 ส่วน ตามแกนยาว ประกอบด้วย พู่ช้าย พูกลาง (หรือแกนลำตัว) และพูขวา

ไทรโลไบต์อยู่ในโลกยาวนานถึง 270 ล้านปี ซากของมันแสดงถึงการวิวัฒนาการที่หลากหลาย นอกจากนี้พวกที่มีอายุมากที่สุด มีอายุ 521 ล้านปีที่ผ่านมา แสดงอวัยวะที่ซับซ้อนและทันสมัยแล้ว บ่งบอกถึงก่อนหน้านี้น่าจะมีต้นตระกูลของมันเกิดอยู่ขนาดใหญ่ที่สุดของไทรโลไบต์พบในปัจจุบัน คือ *ไอโซทีลัส เร็กซ์ (Isotelus rex)* ยาว 72 ซม. ส่วนไทรโลไบต์ขนาดเล็กที่สุดมีความยาวน้อยกว่า 1 มม. ขนาดทั่วไปที่พบยาว 2-3 ซม. ส่วนมากเราจะพบแต่ด้านหลังของไทรโลไบต์ที่ไม่ค่อยจะเต็มตัวเท่าไร ส่วนด้านท้อง ขา หนวด และโครงสร้างอ่อนอื่น ๆ พบได้ยากมาก

หัวไทรโลไบต์มีลักษณะเป็นเกราะสำหรับป้องกันสมอง ประกอบด้วย แก้ม ตา แนวเส้นลอคคราบ และกลาเบลลา (ส่วนที่นูนกลางหัว) แก้มไทรโลไบต์มีสองส่วน ส่วนหนึ่งจะติดกับหัวตลอด และอีกส่วนไทรโลไบต์จะสร้างขึ้นมาใหม่ในตอนลอคคราบ

ตาของไทรโลไบต์เป็นตารวม ที่สามารถมองเห็นเป็น 3 มิติ และสามารถปรับโฟกัสของวัตถุใกล้-ไกลได้ ไทรโลไบต์ที่ไม่มีตา เชื่อว่าเป็นไทรโลไบต์ที่ดำรงชีวิตอยู่ในทะเลลึก

แนวเส้นลอคคราบเป็นร่องลึกบริเวณหัวไทรโลไบต์แต่ละอันดับจะมีแนวเส้นลอคคราบไม่เหมือนกัน กลาเบลลา หรือส่วนหัวที่โหนกนูน เนื่องจากบริเวณนี้เป็นที่อยู่ของกระเพาะอาหาร และเป็นที่เก็บไข่ นักวิทยาศาสตร์ให้ข้อคิดว่า

ไทรโลไบต์ที่มีกลาเบลลาใหญ่เป็นไทรโลไบต์ที่ล่าเหยื่อ

ลำตัวของไทรโลไบต์ ประกอบด้วยปล้องแยกที่ติดกัน ทำให้มันสามารถงอตัวขึ้น หรือลงได้ โดยทั่วไปรูปร่างของปล้องแต่ละปล้องจะเหมือนกัน แต่ขนาดจะไม่เท่ากัน ไทรโลไบต์มีจำนวนปล้อง 2 ถึง 61 ปล้อง ปล้องบริเวณพู่ช้าย และพูขวา ทำหน้าที่ป้องกันขา และเหงือก ปล้อง 1 ปล้องมีขา 1 คู่ และขาส่วนหน้า 3-4 คู่จะสัมพันธ์กับส่วนหัว

ส่วนหางของไทรโลไบต์ประกอบด้วยข้อปล้องที่รวมติดกัน ขนาดของส่วนหาง ส่วนลำตัว และส่วนหัว ของไทรโลไบต์ในแต่ละอันดับ มีขนาดไม่เท่ากัน จากมีส่วนหางเล็กกว่าส่วนหัว เท่ากับส่วนหัว และใหญ่กว่าส่วนหัว

การดำรงชีวิต

ไทรโลไบต์ส่วนมากจะคลานหากินอยู่กับพื้นทะเล กินซากเป็นอาหาร บางชนิดเป็นผู้ล่าโดยกินหนอนที่ขุดรูอยู่ในพื้นทะเล บางชนิดว่ายน้ำ และลอยน้ำ กินแพลงก์ตอนจากการกรองน้ำทะเล แม้ว่าไทรโลไบต์จะวิวัฒนาการเกราะป้องกันตัว การหดตัวกลม รวมถึงการมีตาที่มีประสิทธิภาพ และหนวดตรวจจับการเคลื่อนไหว แต่ผู้ล่าอย่าง นอดิลอยด์ แอมโมนอยด์ และปลา ต่างมีความสุขในการกินไทรโลไบต์เป็นอาหาร จะเห็นได้ว่า ในยุคของปลา (ดีโวเนียน) ความหลากหลายของไทรโลไบต์ลดลงอย่างมาก

ไทรโลไบต์ในไทย

มีรายการการพบไทรโลไบต์หลายจังหวัดในประเทศไทย เช่น จังหวัดแพร่ เลย สระบุรี ชุมพร และสตูล เป็นต้น จากรายงานการสำรวจธรณีวิทยาในปัจจุบันพบว่า จังหวัดสตูล เป็นจังหวัดที่พบไทรโลไบต์จำนวนมาก และหลากหลายสายพันธุ์ที่สุด

